

Kristiansen, Søren (2005). **Kvalitativ dataanalyse og software**. Hans Reitzels Forlag.

Anmeldt af *Peter Musaeus*, Ph.d., Psykologisk Institut, Århus Universitet

Mange studerende og forskere har nok savnet en nem tilgang til Nvivo. Nvivo (QSR Nvivo), der er en videreudvikling af NUD*IST, er, sammen med et par andre programmer så som Atlas for at nævne den måske største konkurrent, et af de hyppigst brugte computerassisterede softwareprogrammer til kvalitativ dataanalyse. De fleste studerende og forskere, som arbejder med kvalitativ forskning, vil altså på et tidspunkt stå overfor at skulle lære at bruge et software-program til kvalitativ analyse – eller datahåndtering. Herværende bog, der er den første af sin slags på dansk, kan ikke hjælpe til valg af software, men tager udelukkende udgangspunkt i Nvivo. Og det gør den fint.

Fordelen ved at anvende Kristiansens bog frem for at eksplorere programmet på egen hånd er, at bogen – foruden at være et artefakt man kan gå tilbage til, bladre i, skrive i – guider læseren /brugeren igennem forskellige faser i kvalitativ dataanalyse. Bogen beskriver fem grundlæggende trin i dataanalysen: 1) Opstart af projektet, klargøring af data, 2) Kodning via nodes, 3) Generering af sæt, memos og attributter, 4) søgning og hypotesetest, 5) visualisering og modelbygning.

Jeg har ikke haft lejlighed til at benytte bogens øvelser, men min gennemlæsning af bogen bekræfter mig dog i, at det er en anvendelig bog, som kan anbefales til alle, om end mange mere erfarne brugere af software og kvalitativ forskningsteknikker sandsynligvis kan klare sig med på egen hånd at eksplorere Nvivo via blandt andet programmets tutorial-funktion. Hertil kommer at der er et par engelsksprogede bøger, som også er omtalt i herværende bogs afsluttende gennemgang af litteratur, som er mere omfattende end herværende bog.

Som bogens forfatter også gør opmærksom på (s. 27), er han ikke ekspert udi computerassisteret kvalitativ data analyse generelt. Bogen omhandler Nvivo, men tager også fat på en række fundamentale spørgsmål i forbindelse med software analyse: Er det kun grounded analysis, som egner sig til en sådan metode med sin force inden for generering, søgning og eventuelt kvantificering af koder, eller kan empirisk fænomenologisk kvalitativ forskning anvende Nvivo? I et afsluttende kapitel problematiseres, at kodning (især automatisk kodning) og computerassisteret analyse skaber bestemte forskningsdesigns og produkter, som minder mere om kvantitativ forskning end kvalitativ. Altså hvad blev der af personens livsverden, i det øjeblik den blev udtrykt i variable og optællinger? Kan Nvivo klandres for at vildlede forskeren? Kan ethvert redskab kun være så godt som brugeren, er redskab-person-relationen (Nvivo-forsker-relationen) neutral etc.?

De videnskabsteoretiske diskussioner er imidlertid ikke bogens styrke. Styrken ligger i, at det er en øvelsesbog. Af egentlige mangler kan jeg kun påpege, at jeg i en travl hverdag kunne have ønsket egentlige grafiske opsummeringer i slutningen af hvert kapitel. På trods af adskillige diagrammer og figurer kunne en sådan "Nvivo analyse for dummies" have gjort bogen bedre egnet som indføring. Endeligt kan fremføres, at selv om bogen er fuld af forfatterens eksempler fra sin egen forskningspraksis, kunne den have vundet ved en enkelt gennemgående case, hvor et eksempel på et af forfatteren udført forskningsprojekt via Nvivo – med alt dets håb, tvivl, forløsning - trin for trin blev stillet for skue.